

Antoon van Aken

FUNCTIE ELDERS

Copyright ©Antoon van Aken 2021 Alle rechten voorbehouden
ISBN 9789464353013
Foto omslag: Phil Nijhuis

Disclaimer:

Dit is een roman. Elke gelijkenis met bestaande personen of gebeurtenissen kan slechts worden toegeschreven aan toeval dan wel een mogelijk slecht functionerend herinneringsvermogen van de auteur.

INHOUDSOPGAVE

Dag 1 en 2	p. 5
Dag 3 en 4	p. 33
Dag 5 - 12	p. 79
Epiloog	p. 169
Bibliografie	p. 173

DAG 1 en 2

1.

Nadat de fotografen de entree hadden vastgelegd en waren vertrokken, zei de premier, een triomfantelijk lachje op het gezicht: “Dames. Wat goed om jullie te zien. Laten we snel aan het werk gaan. We mogen het land niet langer op een nieuwe regering laten wachten dan strikt noodzakelijk is.”

De rechterdame, een partijgenote van de premier en een ervaren politica met het gezicht van een gepensioneerd jachthond, sprak enkele welkomstwoorden, maakte daarna een uitnodigend gebaar en de premier nam plaats op de enige stoel aan de overkant van de tafel.

De andere dame, minister van binnenlandse zaken en een vertegenwoordigster van de op een na grootste politieke partij, bekeek de premier met een blik waarin onder een milde glimlach een nogal koele gereserveerdheid schuilging. Ze was in alles het tegenovergestelde van de andere dame aan tafel: jong, blond, slank en knap. Iemand had haar wel eens vergeleken met Naomi Watts en hoewel ze zelf vond dat ze daar helemaal niet op leek, had ze het compliment dat er in opgesloten lag met een vriendelijke knik geaccepteerd.

De premier legde beide handen voor zich op tafel en stak zonder verdere omhaal van wal.

“De situatie lijkt mij duidelijk,” zei hij, “wij eisen, gezien de uitslag, de leidende rol in de formatie. Twaalf zetels meer dan de democratische liberalen laat geen andere conclusie toe.”

“Het verschil kan nog worden verkleind tot tien zetels,” zei de minister vilein.

De premier kon slecht tegen dit soort interrupties wist ze.

“Tien of twaalf maakt geen enkel verschil,” zei hij geïrriteerd. “Wij zijn de grootste. Wij gaan sowieso deel uitmaken van een nieuwe regering. Daar is geen ontkomen meer aan. Anderen kunnen hooguit een tweede viool spelen.”

Vanachter zijn montuurloze bril wierp hij haar een hautaine blik toe.

Wat haatte ze deze man. Vanaf het moment dat ze aantrad als minister van binnenlandse zaken had hij haar geïntimideerd en gekleineerd. De gezondheidsproblemen waarmee ze nu al geruime tijd worstelde en die waarschijnlijk een eind gingen maken aan haar politieke carrière, ze verwachtte niet nog voor een tweede termijn te worden uitgenodigd, konden volgens haarzelf volledig worden toegeschreven aan de regeerstijl van de premier. Die stond haaks op alles wat ze, als hoeder van het democratisch proces, probeerde na te streven. Ze was dan ook vast van plan om hem tijdens deze verkennende fase het leven zo zuur mogelijk te maken. Het was het enige genoegen dat haar ertoe had gebracht de functie van padvinder te accepteren.

De premier strekte de armen, wat hij altijd deed wanneer hij iets belangrijks ging zeggen.

“Waar ik mee wil beginnen,” ging hij verder, “is de positie van de christendemocraten. Ze hebben flinke klappen gekregen en dus kunnen we harde eisen stellen.”

Hij vouwde de handen en leunde voorover.

“Ik wil meteen duidelijk maken dat ze slechts tot mijn nieuwe kabinet kunnen toetreden wanneer ze zich van ongeleide projectielen ontdoen. Willen we een stabiele regering, dan hebben we geen behoefte aan lastpakken die ons voortdurend de voet dwars zetten.”

De minister van binnenlandse zaken begreep onmiddellijk over welk parlamentslid het ging. Ze noemde zijn naam en vroeg de premier of dat het ongeleide projectiel was waar hij op doelde.

Die knikte bevestigend.

“Maar,” protesteerde ze, “het is in mijn ogen volstrekt ongepast om tijdens deze gesprekken de positie van parlementariërs, en dan ook nog een parlamentslid met een groot mandaat van

de kiezers, ter discussie te stellen, Mart. Ik moet er dan ook met klem bij je op aandringen om direct van dit onderwerp af te stappen.”

Ze keek naar de notulisten.

“U dient hier geen enkele aantekening van te maken.”

“Ho, ho, ho,” zei de premier. Zijn brillenglazen blikkerden in het naar binnen schijnende zonlicht.

“Ik bepaal hier wel wat besproken wordt en wat niet, Sasha. En ik vind dat dit punt zo snel mogelijk op tafel moet komen zo gauw wij met de christendemocraten gaan onderhandelen. Wanneer ze ons daarin niet tegemoetkomen, wordt een plek in mijn nieuwe regering problematisch.”

Hij boog zich nog verder voorover. “En even off-the-record. Ik heb al met de leider van de christendemocraten gesproken. Hij wil ook van die lastpak af.”

Hij leunde triomfantelijk achterover, legde de handen voor zich op tafel en strekte de armen.

“We hoeven dus alleen maar een mooie functie elders voor hem te vinden en het probleem is opgelost.” Hij kneep een oog half dicht en zei: “We make him an offer he can't refuse.”

Met een brede glimlach sloot hij zijn betoog af.

De minister van binnenlandse zaken wierp een blik opzij naar haar collega. “Ik protesteer met klem tegen deze gang van zaken. Sta ik daarin alleen of steun je mij?”

De jachthond sloeg direct aan.

“Daarin sta je dan alleen, Sasha. Ik steun Mart. Ook dit soort onderwerpen moeten we hier kunnen bespreken.”

De premier toonde direct het soort beminnelijkheid dat hij altijd tentoon spreidde wanneer hij iemand in de hoek had gemanoeuvreed.

“Kijk,” zei hij vergoelijkend, “deze gesprekken zijn allemaal vertrouwelijk. Niemand gaat dit ooit horen. En waarschijnlijk lukt het niet eens, Sasha. Jouw eigen partijleider moet daar ook

nog mee akkoord gaan en het zou best kunnen dat zij dat niet doet. Dan zullen we die lastpak op een andere manier moeten zien kwijt te raken. Die gelegenheid komt wel een keer. Dit soort figuren heeft een hoog zelfdestructief vermogen. Hij zit nu al overspannen thuis, dus veel is er volgens mij niet meer nodig om hem definitief over het randje te kieperen.”

De ogen knipperden opgetogen achter de brillenglazen. De flauwe glimlach verscheen weer rond de lippen.

De minister voelde zich bijna fysiek onpasselijk worden. Maar hoe vaak had ze dit soort volstrekt onacceptabele ontboezemingen in een vertrouwelijke context al gehoord, zonder dat ze daar ook maar iets tegen kon ondernemen. Ze besloot de handdoek echter nog niet in de ring te werpen.

“Ik weet zeker,” zei ze, “dat mijn partijleider nooit akkoord gaat met een dergelijk voornemen.”

Ze had de woorden nog niet uitgesproken of ze besepte al dat ze een fout had gemaakt.

“Natuurlijk,” beaamde de premier joviaal. “Dat denk ik ook. Maar ik wil toch een poging doen om haar te overtuigen. Laat dat verder maar aan mij over. En als ze het niet wil, dan horen we dat wel. We kunnen hem altijd nog een ministerie aanbieden. Dan kan hij zelf eens meemaken hoe het voelt wanneer er voortdurend een of ander opgewonden keffertje naar je kuitent staat te happen. Maar wel mondje dicht hè.”

“Je hoeft mij er niet aan te herinneren,” reageerde ze stuurs, “dat ik niet voor mijn beurt mag praten.”

“Nou, dan zijn we het toch helemaal met elkaar eens. Fijn gesprek tot zover. Dit gaat helemaal goedkomen.”

De notulist kuchte.

“Moeten wij dit nu wel of niet notuleren minister-president en zo ja hoe?”

“Schrijf maar wat op,” antwoordde de premier. “Zijn naam en: mogelijk nieuwe positie minister.”

Hij lachte luid.

2.

Ze trok haar pumps uit, vouwde haar benen onder zich op de bank, legde de handen in de nek en keek met gesloten ogen omhoog. Haar partner kwam uit de keuken.

“Hallo, schat,” zei ze. “Moe?”

“Moe en ontdaan,” antwoordde de minister. Ze bleef met gesloten ogen naar het plafond kijken tot ze de lippen van haar partner op haar voorhoofd voelde. Toen voegde ze er met geopende ogen nog aan toe: “Het was vreselijk.”

Haar partner ging tegenover haar zitten.

“Dat klinkt niet goed. Vertel.”

De minister zette haar voeten op de vloer en antwoordde met haar ellebogen op de knieën voorover leunend.

“Onze premier heeft toch zoveel geleerd van die belastingaffaire? Meer transparantie, sneller acteren, zorgen dat cruciale informatie eerder beschikbaar komt, bla, bla bla...”

Ze hief haar handen in een machteloos gebaar.

“En wat denk je dat het eerste is waar hij vandaag mee komt?”

Haar partner antwoordde: “Pas op, schat. Ik weet niet of ik dit wel wil horen. Ik geloof niet dat je in jouw positie tegenover mij uit de school mag klappen.”

De minister schudde moedeloos het hoofd.

“Dat weet ik, lieverd. Maar ik moet dit met iemand delen. Wanneer ik dat niet doe, word ik van binnenuit opgevreten.”

“Dan zou ik zeggen, brand maar los schat, want ik ben natuurlijk ontzettend nieuwsgierig.”

“Alles aan die man,” zei de minister, “is zo stuitend dat het je bijna de adem beneemt. Dat arrogante, zelfingenomen lachje, die triomfantelijke houding alsof ze een eclatante overwinning

hebben geboekt, terwijl ze er twee schamele zeteltjes bij hebben gekregen...”

“Je kent hem toch,” onderbrak haar partner haar, “daar zou je inmiddels toch wel een klein beetje immuun tegen moeten zijn. Het is gewoon een arrogante kwast.”

“Ik kan er maar niet aan wennen,” zei de minister. “Wat zal ik blij zijn wanneer ik niet wekelijks meer tegen de tronie van die man hoef aan te kijken.”

“Zal ik eerst maar eens wat inschenken?” vroeg haar partner. “Het lijkt me dat je wel een opkikkertje kunt gebruiken.”

“Doe maar een witte wijn,” antwoordde de minister.

Haar partner stond op. Haar in een strakke spijkerbroek gehulde benen werden bekroond door twee stevige billen die zacht deinden toen ze naar de keuken liep. De minister hoorde een kastje en de koelkast opengaan en daarna het gerinkel van glazen. Ze trok haar benen weer onder zich op de bank.

Even later kwam haar partner terug met twee halfgevulde glazen. Een ervan zette ze voor de minister neer. Die pakte het op en nipte ervan. Pas daarna hief ze het glas in een proostgebaar.

“Wat er vandaag gebeurd is, is dit,” zei ze. Ze zette haar glas op de salontafel tussen hen in. “De premier was nog niet binnen of hij begon de positie van het christendemocratische parlements lid dat hem bij de belastingaffaire zo hardnekkig heeft achtervolgd ter discussie te stellen.” Ze zuchtte. “Uitgerekend de affaire die hem met de hand op het hart heeft doen beloven vanaf nu eerlijk en transparant te zijn.”

Ze hief de handen.

“Wat zijn die beloften nog waard, wanneer je uitgerekend in het eerste verkennende gesprek al probeert een lastige tegenstander die gewoon zijn werk doet, als een vlieg van je af te slaan?”

Haar partner zette ontsteld het glas dat ze naar haar mond wilde brengen weer terug op tafel.

“Dat meen je niet. Wat een onvoorstelbare brutaliteit. Het lijkt House of Cards wel. Wat heb je gezegd?”

“Dat zoiets onacceptabel is,” antwoordde de minister. “Dat deze gesprekken daar niet voor bedoeld zijn.”

Ze nam een flinke slok.

“Allemaal tevergeefs. Annegreet, de andere padvinder, steunde hem. Ik word gewoon gemangeld tussen die twee.”

“Maar dat wist je toch,” zei haar partner, het glas weer van tafel nemend. “Ik heb je afgeraden om deze functie te accepteren. Ik vind het vervelend om gelijk te krijgen, maar hier heb ik je voor gewaarschuwd.”

De minister haalde moedeloos de schouders op.

“Ik had echt niet gedacht dat ik te maken zou krijgen met deze vorm van brutaliteit. Wij moeten alleen maar onderzoeken welke partijen bereid zijn met elkaar een coalitie te vormen. Ik had niet gedacht dat ik me daar een buil aan kon vallen...”

Ze zweeg, onthutst voor zich uit kijkend.

Haar partner stond op.

“Ik ga het eten verder klaarmaken,” zei ze. “Dan kun jij een beetje ontspannen. Probeer het je in hemelsnaam niet te veel aan te trekken.”

3.

De premier zat aan de eettafel achter twee half leeggeeten plastic bakjes van zijn favoriete chinees. Hij pakte zijn telefoon en belde.

Er werd vrijwel onmiddellijk opgenomen. De stem van een jonge vrouw, tweede op de lijst voor de verkiezingen en zijn beoogd opvolger als fractievoorzitter zo gauw hij een nieuwe regering had gevormd, klonk hem in het oor.

Na de inleidende beleefdheden en enkele grapjes over en weer, kwam de premier snel ter zake.

“Alles gaat naar wens,” zei hij. “Ik heb meteen de positie van dat vervelende bijtertje aan de orde gesteld en bij het eerstvolgende onderhoud met Sil komt het als bespreekpunt op de agenda. Een mooi succesje voor zo'n eerste dag.”

“Maar Sasha?” vroeg de jonge vrouw verbaasd. “Ging die daar zonder slag of stoot mee akkoord?”

“Natuurlijk niet liefje,” antwoordde de premier. “Ze schoot meteen in de verdediging.” Hij verhoogde zijn toon iets. “Dat kon allemaal niet, daar waren deze gesprekken niet voor bedoeld..., maar Annegreet en ik wisten dat tapijt meteen onder haar voeten vandaan te trekken.”

“Verbazingwekkend,” zei de jonge vrouw.

De premier liet een kort, joviaal lachje horen.

“Ik heb je toch gezegd dat die vrouw totaal ongeschikt is voor deze rol. Ik begrijp niet dat ze haar voordroegen. Een kolossale blunder van Sil.”

Vrolijk voegde hij eraan toe: “Ze hadden pimpelmees moeten voordragen. Bij hem had ik dit niet eens aan de orde durven stellen.”

Pimpelmees was niet de echte naam van de democratisch liberale minister die de premier bedoelde, maar een bijnaam, die in partijkringen vaak gebruikt werd om daarmee te refereren aan het nogal overdadige drankgebruik van de man.

“Moet je horen,” gniffelde de premier, “hoe dat ging. Nadat ze aanvankelijk protesteerde, met het argument dat dit onderwerp helemaal niet thuis hoort in deze fase, waar feitelijk niets tegenin kan worden gebracht, maakte ze de beginnersfout om te wisselen van argument. Opeens verklaarde ze dat haar partijleider er nooit mee akkoord zou gaan.”

Hij grinnikte.

“ ‘Never change a winning argument’, zei de oude Johnson altijd. Gelukkig hebben maar weinig mensen zijn biografie gelezen. Duizenden pagina's. Dat is het voordeel van vrijgezel zijn, liefje, dan heb je ruimschoots de tijd voor zulke dingen.”

Hij nam nog een klein hapje van de restanten van de maaltijd in de plastic bakjes.

“Hoe het ook zij,” ging hij kauwend en slikkend verder, “ik sloeg de bal meteen onhoudbaar over de baseline. Laat dat maar aan mij over joh, zei ik. En als jouw partijleider er niet mee akkoord gaat om dat bijtertje te elimineren, dan bieden we hem gewoon een ministerspost aan. Set, game en match.”

“Een ministerspost?” Er klonk afschuw door in de stem van de jonge vrouw.

De premier liet een hikkend lachje horen.

“Grapje natuurlijk, liefje. Je denkt toch zeker niet dat ik het zover laat komen. Het enige dat op dit moment telt, is dat het een agendapunt wordt in mijn eerste gesprek met Sil. Dat is alles waar ik op gemikt heb.”

“Maar hoe ga je dat verder aanpakken?” vroeg de jonge vrouw. “Sil gaat nooit akkoord met een eliminatie van...,” ze aarzelde even maar koos toen toch voor de formulering van de premier, “dat bijtertje.”

De premier roerde wat met de vork in de bakjes met de overgebleven smurrie van rijst en saus.

“De eerste zet,” zei hij zacht, “heb ik al gedaan. Toen mij gevraagd werd welke vierde partij ik in een mogelijke coalitie zou willen, heb ik...” hij fluisterde de naam, “genoemd.”

“Maar die zijn toch veel te extreemrechts voor de democratische liberalen?” vroeg de jonge vrouw geschrokken.

“Natuurlijk,” antwoordde de premier, “maar let nu goed op, dan kun je weer iets leren van hoe het politieke spel gespeeld wordt.”

Hij bracht het toestel naar het andere oor en wreef met de vrije hand krachtig over zijn wang.

“Ik ben alleen bereid om die rechtse club in te ruilen voor een linkse, wanneer de democratische liberalen bereid zijn mee te werken aan een exit van het bijtertje.”

Hij gniffelde. “Bijtertje begint trouwens wel een beetje sleets te klinken, vind je ook niet. Misschien moeten we het maar eens vervangen door ettertje.”

Hij schoof het bord dat voor hem stond van zich af en leunde achterover.

“Onze padvinder,” vervolgde hij, “wat een woord trouwens, is al op zoek naar een leuke functie voor ons bijter ... eh ettertje. Dat komt allemaal goed. Let op mijn woorden, liefje, voor regeren met een linkse club zijn de democratische liberalen nog bereid om hun eigen moeder te verkopen.”

Hij leunde voorover, fluisterde, “slaap lekker,” en verbrak de verbinding.

4.

Ze zaten aan een tafel met lege borden en alleen nog wat sla in een schaal. Tussen hen in stond een tweede bijna leeggeschonken fles wijn. Ze hadden allebei net genoeg op om niet dronken te worden, maar om zich wel onbekommerd over te geven aan de soort jeugdige baldadigheid die eigenlijk niet meer bij hun leeftijd paste.

“Luister schat,” zei de partner van de minister gespeeld tipsy. “Ik stond net in de keuken te bedenken hoe we jouw vriend,” ze liet een gemeen lachje horen, “eens een lekkere vette loer kunnen draaien en ik heb iets heel leuks bedacht.”

“Nou ik ben een en al oor,” zei de minister licht lallend, “of hoe zeg je dat ook al weer... Ja, een en al oor. Dat is goed. Dat is hááártstikke goed.”

“Nou daar gaat-ie dan,” zei haar partner, haalde een keer diep adem en vervolgde: “Je loopt een keer naar buiten met stukken onder je arm,” ze nam een flinke slok wijn, keek toen verbaasd naar het lege glas en zei: “laat je fotograferen en tadaáá..” ze maakte een breed gebaar met beide armen, “einde carrière van onze alom geliefde premier.”

“Tadaááá,” zei de minister met haar halfvolle glas zwaaiend, “ik kan je he-le-maal niet volgen, lieverd. Waarom zou de carrière van mijn vriend, maar niet heus, eindigen met een foto van mij met, wat zei je ook alweer... met stukken onder mijn arm?”

“Omda-at,” antwoordde haar partner het laatste restje wijn met onvaste hand in haar glas schenkend, “je die stukken zodanig onder je arm houdt dat de tekst leesbaar is.”

Ze dronk in een teug haar glas leeg en vroeg: “Zullen we nog een flesje opentrekken, schat?”

“Nee, nee, nee,” antwoordde de minister, “ik ben potverdomme padvinder en wordt geacht morgenochtend met een fris hoofd aan te schuiven. En dat wordt een héééél bijzondere dag, want dan moeten we al die opgeblazen egootjes van de splinterpartijtjes ook nog hun zegje laten doen. Volstrekt overbodig natuurlijk, allemaal tijdverlies, maar ja, het schijnt er allemaal bij te horen, dus dan doen we dat maar. Halleluja, halleluja...” ze liet het hoofd even zakken, keek toen quasi geschrokken op, nam een slok en vervolgde met: “Maar wat zei je ook al weer. Iets met stukken leesbaar onder mijn arm houden?”

Haar partner zette het glas neer, vouwde de handen onder haar kin en keek de minister met een sarcastisch lachje aan.

“Ja schat, leesbaar onder je arm. En wel zodanig dat daarin te zien is dat de premier bezig is een politieke concurrent te vermoorden.”

De minister liet haar gespeelde dronkenschap direct varen.

“Maak je nu een grapje?”

Ook haar partner hield op met doen alsof ze flink aangeschoten was.

“Eigenlijk niet,” antwoordde ze. “Eigenlijk bedoel ik dat echt heel serieus.”

Ze vouwde haar handen en beet even op haar lip.

“Kijk,” antwoordde ze, “we weten intussen allebei hoe deze man opereert. Altijd maar ontkennen dat hij ergens ook maar iets van geweten heeft en als het echt niet meer anders kan de schuld in de schoenen van een ander schuiven. Hoeveel carrières heeft die man al niet verwoest?” Ze somde uit het hoofd een rij namen op. “En dan zwijg ik nog maar over de duizenden mensen die door de belastingaffaire in grote problemen zijn geraakt. Het is alleen maar aan de vasthoudendheid van enkele parlementariërs te danken dat deze mensen niet helemaal door de overheid zijn gemangeld. Ieder ander mens zou allang zijn opgestapt met zo'n smet op zijn conductestaat, maar nee, meneer gaat vrolijk verder, alsof het hem allemaal niets kan schelen. Op die zo geroemde antiaanbaklaag van hem glijdt inderdaad alles af. Zelfs de ondragelijke last van het verwoesten van duizenden levens. Een dergelijke eigenschap kun je nauwelijks nog positief framen. Het is onbegrijpelijk dat de kiezers hem daarvoor niet de laan uit hebben gestuurd. En met deze man nog vier jaar verder? Ik word al onpasselijk als ik eraan denk. Ik ben echt tot alles in staat om hem van een volgende gang naar het staats-hoofd af te houden. Tot alles. Maar ben jij dat ook?”

De minister draaide met het glas in haar handen. Ze aarzelde. Toen antwoordde ze: “In principe wel.”

“In principe wel, in principe wel,” papegaaide haar partner, “Wat is dat nu voor een antwoord, Sasha? Het is ja of nee.”

De minister fronste het voorhoofd. Ze keek peinzend voor zich op tafel. Toen richtte ze haar blik weer op haar partner.